

**UCHWAŁA NR VII/49/2015
RADY GMINY KROŚCIENKO NAD DUNAJCEM**

z dnia 23 kwietnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Krościenko nad Dunajcem na lata 2015-2018”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późniejszymi zmianami) oraz art. 87 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 1446) Rada Gminy Krościenko nad Dunajcem uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje zaopiniowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie „Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Krościenko nad Dunajcem na lata 2015-2018” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Krościenko nad Dunajcem.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady
Gminy Krościenko nad
Dunajcem

Tomasz Gabryś

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY KROŚCIENKO NAD DUNAJCEM NA LATA 2015 – 2018

**Krościenko nad Dunajcem
2015**

Spis treści:

1. Wstęp.....	3
2. Podstawa prawna gminnego programu opieki nad zabytkami.....	4
3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce	5
4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.....	8
4.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.....	8
4.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu	10
5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.....	14
5.1 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy	14
5.2 Charakterystyka zasobów oraz analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy	18
5.3 Zabytki objęte prawnymi formami ochrony poziomu gminy	19
5.4 Zabytki w gminnej ewidencji zabytków	19
5.5 Zabytki o największym znaczeniu dla gminy	25
6. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń	26
7. Założenia programowe. Priorytety, kierunki działań i zadania.....	27
8. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.....	28
9. Zasady oceny realizacji gminnego programu nad zabytkami	29
10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami.....	29
11. Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków.....	30

1. Wstęp

Dziedzictwo kulturowe to ważny punkt działalności i życia człowieka. Na dziedzictwo to składają się dobra kultury i dobra natury. Zabytki są nie tylko materialnym śladem przeszłości lecz także cennym elementem kultury współczesnej. Ich różnorodność i bogactwo przyczynia się do społeczno-gospodarczego rozwoju gminy oraz do kształtowania środowiska życia jej mieszkańców. Zachowanie, ochrona i konserwacja dóbr kultury jest dziełem ważnym w interesie publicznym ze względu na znaczenie zabytków w procesie edukacji i kulturowej identyfikacji społeczeństwa, a także na znaczenie dla sfery ekonomii i gospodarki.

Zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami wynikają z ustawy z dnia 23 lipca 2003r. (Dz. U. z 2003r. Nr.162, poz. 1568 z późn. zm.) o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami. Ustawa ta nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek sporządzania gminnego programu opieki nad zabytkami. Efekty wdrażania tego programu powinni odczuć nie tylko właściciele i użytkownicy obiektów zabytkowych ale także wszyscy mieszkańcy. Zachowanie i należyte pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego wyróżnia obszar gminy i przesądza o jego atrakcyjności. Program ten jest dokumentem służącym podejmowaniu działań skierowanych na poprawę stanu zabytków, ich adaptację i rewaloryzację. Ma on również na celu uświadomić mieszkańcom jakie zasoby kulturowe znajdują się na terenie gminy Krościenko nad Dunajcem oraz jakie obowiązki spoczywają na właścicielach zabytkowych nieruchomości.

Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Krościenko nad Dunajcem na lata 2015-2018 jest dokumentem aktualizującym Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Krościenko nad Dunajcem na lata 2010-2014. Uzupełnia inne akty planowania w gminie oraz jest dokumentem polityki administracyjnej. Nie stanowi aktu prawa miejscowego. Program podlega uchwaleniu przez Radę Gminy, po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Z realizacji programu wójt gminy sporządza co dwa lata sprawozdanie, które przedstawia Radzie Gminy.

2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Podstawą prawną sporządzenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy Krościenko nad Dunajcem są przepisy wynikające z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). Ustawa ta wprowadziła obowiązek sporządzania przez gminy gminnych programów opieki nad zabytkami.

Zgodnie z art. 87 wyżej wymienionej ustawy, wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami. Gminny program opieki nad zabytkami jest uchwalany przez Radę Gminy po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Program ogłaszany jest w Dzienniku Urzędowym Województwa.

Program ma na celu w szczególności:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

Na terenie naszego kraju obowiązują uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Należą do nich:

- **Konstytucja RP** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn.zm.). Zabytki zostały objęte ochroną zadeklarowaną jako konstytucyjny obowiązek państwa i każdego obywatela. Zgodnie z art. 5: „ Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności

swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.”

Art.6 ust.1 ”Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju.”

- **Ustawa o samorządzie gminnym** z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn.zm.). Wykonywanie zadań z zakresu kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów, co określa art.7 ust.1, pkt 9 „Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”.
- **Ustawa o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami** z dnia 23 lipca 2003r. (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). Ustawa określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków.

Zabytek zgodnie z wyżej wymienioną ustawą to nieruchomość lub rzecz ruchoma ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością stanowiące świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Zabytki nieruchome to: krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji.

Zabytki ruchome to: dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje, numizmaty, pamiątki historyczne zwłaszcza militaria, sztandary, pieczęcie, odznaki, medale i order, wytwory techniki zwłaszcza urządzenia, środki transportu, maszyny i narzędzia, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne, przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytki archeologiczne to: pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ustawowej ochronie mogą podlegać również nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

W myśl art. 4 cytowanej ustawy ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie,
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków,
- udaremnienie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków,
- przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę,
- kontrole stanu zachowania i przeznaczenia zabytków,
- uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

W myśl art. 5 opieka nad zabytkami sprawowana przez jego właściciela lub posiadacz polega w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- naukowego badania i dokumentowania zabytków,
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku,
- zabezpieczania i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie,
- korzystanie z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości,
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Formy ochrony zabytków reguluje art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Należą do nich:

- wpis do rejestru zabytków - dla zabytków znajdujących się na terenie województwa rejestr prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Zgodnie z art. 9 ust.1, 2 do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu na którym znajduje się zabytek nieruchomy oraz otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Zgodnie z art. 10 ust. 1, 2 do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku lub z urzędu w przypadku uzasadnionej obawy nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę.

- uznanie za pomnik historii – na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice (art. 15 ust.1).

- utworzenie parku kulturowego - na podstawie uchwały rady gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków można utworzyć park kulturowy w celu

ochrony krajobrazu oraz zachowania wyróżniających się pod względem krajobrazowym terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – uwzględnia się w szczególności zabytki nieruchome wpisane do rejestru i ich otoczenie, inne zabytki nieruchome wpisane do gminnej ewidencji zabytków oraz parki kulturowe. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się w zależności od potrzeb strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustalenia planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Ponadto uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami znajdują się w wielu innych obowiązujących ustawach:

- **Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** z dnia 27 marca 2003r. (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.)
- **Ustawa Prawo Budowlane** z dnia 7 lipca 1994r. (tekst jednolity Dz.U. z 2013r. poz. 1409 z późn. zm.)
- **Ustawa Prawo ochrony środowiska** z dnia 27 kwietnia 2001r. (tekst jednolity Dz.U. z 2013r. poz. 1232)
- **Ustawa o ochronie przyrody** z dnia 16 kwietnia 2004r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 627)
- **Ustawa o gospodarce nieruchomościami** z dnia 21 sierpnia 1997r. (teks jednolity Dz.U. z 2014r. poz.518 z późn. zm.)
- **Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej** z dnia 25 października 1991r. (tekst jednolity Dz.U. z 2012 poz. 406)
- **Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie** z dnia 24 kwietnia 2003r. (tekst jednolity Dz.U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.)

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i bibliotekach zostały określone w:

- **Ustawie o muzeach** z dnia 21 listopada 1996r. (tekst jednolity Dz.U. z 2012 poz. 987 z późn. zm.)
- **Ustawie o bibliotekach** z dnia 27 czerwca 1997 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2012r. poz 642 z późn. zm.)

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy:

- **Ustawa o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach z 14 lipca 1983r.** (tekst jednolity Dz.U. z 2011r. Nr 123, poz 698 z późn. zm.)

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

4.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków opieki nad zabytkami

- **Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017**

Na podstawie art. 84 i art. 85 minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego inicjuje i opracowuje, przy pomocy Generalnego Konserwatora Zabytków, krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. W programie tym określa się w szczególności, cele i kierunki działań oraz zadania w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, warunki i sposób finansowania planowanych działań, a także harmonogram ich realizacji.

Głównym celem przyjętego Uchwałą nr 125/2014 Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2014 roku Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jest: „Wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków”. Założenie to wdrażane jest przez trzy cele, realizowane w ramach szczegółowych zadań, a polegające na: wspieraniu rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce, wzmocnieniu synergii działania organów ochrony zabytków oraz tworzeniu warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji.

Priorytetowe zagadnienia przyjęte do realizacji w latach 2014-2017 na płaszczyźnie ochrony zabytków to:

- podniesienie sprawności i skuteczności działań organów ochrony zabytków w tym jakości merytorycznej decyzji administracyjnych,
- porządkowanie rejestru zabytków oraz stworzenie wiarygodnej metodologicznie diagnozy stanu zachowania zabytków nieruchomych,
- zwiększenie społecznego zaangażowania w ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami,
- wdrożenie procesów kształtowania postawy krajobrazowej wśród organów ochrony zabytków,
- zwiększenie zaangażowania samorządów w ochronę i opiekę nad zabytkami ze szczególnym uwzględnieniem gmin oraz wzmocnienie zaangażowania społecznego na rzecz ochrony zabytków.

- **Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013**

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 to dokument tworzący ramy dla nowoczesnego mecenatu państwa w sferze kultury ale przede wszystkim dla nowoczesnie pojmowanej polityki kulturalnej państwa, funkcjonującej w warunkach rynkowych, a także wspólnoty Polski z Unią Europejską.

Misją strategii jest: „Zrównoważony rozwój kultury jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizowanego dorobku Polski, wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów”.

Dokumentem wdrożeniowym Narodowej Strategii Rozwoju Kultury jest Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego”, którego celem jest poprawa stanu i dostępności zabytków przez: tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w sferze dokumentacji i ochrony zabytków, kompleksową rewaloryzację zabytków i ich adaptację na cele społeczne, zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości, tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych, promocję polskiego dziedzictwa kulturowego w Polsce i za granicą, wzmocnienie zasobów ludzkich w sferze ochrony zabytków, podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej dziedzictwa kulturowego, zabezpieczenie zabytków i archiwaliów przed nielegalnym wywozem za granicę.

- **Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020**

Dokument ten jest uzupełnieniem do Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013. Wprowadza system realizacji, monitorowania i ewaluacji strategii oraz rozszerza jej cele. Opiera się na jedenastu programach operacyjnych Ministra Kultury, które stanowią podstawę do ubiegania się o środki na zadania z zakresu kultury.

Nadrzędnym celem jest zrównoważony rozwój kultury w regionach, a osiągnąć jest poprzez: wzrost efektywności zarządzania sferą kultury, zmniejszenie dysproporcji regionalnych w rozwoju i dostępie do kultury, wzrost udziału kultury w PKB, zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywną ochronę zabytków. Cel ten realizowany jest również dzięki: modernizacji i rozbudowie infrastruktury kultury, wzrostowi uczestnictwa w kulturze, rozwojowi szkół i zwiększeniu godzin edukacji kulturalnej w programach szkolnych, efektywnej promocji twórczości, promocji polskiej kultury za granicą, ochrony własności intelektualnej i walce z piractwem, wprowadzeniu innowacyjnych rozwiązań w systemie organizacji działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury oraz rozwojowi przemysłów kultury.

4.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu

- **Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020**

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 jest najważniejszym dokumentem przygotowanym przez samorząd województwa, określającym politykę rozwoju na szczeblu regionalnym. Obejmuje ona kierunki i sposoby działania w siedmiu podstawowych obszarach rozwoju.

Głównym celem strategii jest: „Efektywne wykorzystanie potencjałów regionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrost spójności przestrzennej Małopolski w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim.” Natomiast do polityki lokalnej w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz ochrony i opieki nad zabytkami odnosi się obszar nr 2 – Dziedzictwo i przemysły czasu wolnego, celem którego jest: „Wysoka atrakcyjność Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury.” Przedmiotowy obszar określa cztery zasadnicze kierunki rozwoju:

- ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej,
- zrównoważony rozwój infrastruktury oraz komercjalizacja usług czasu wolnego,
- kształcenie kadr dla rozwoju i obsługi przemysłów czasu wolnego,
- wzmocnienie promocji dziedzictwa regionalnego oraz oferty przemysłów czasu wolnego.

Wykorzystanie zasobów dziedzictwa regionalnego tak kulturowego jak i przyrodniczego pozwoli na poprawę atrakcyjności Małopolski jako miejsca spędzania wolnego czasu oraz jako miejsca zamieszkania, wzmacniając tym samym konkurencyjność regionu poza jego granicami.

- **Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Małopolsce na lata 2014-2017**

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Małopolsce na lata 2014-2017 jest kontynuacją Programów z lat ubiegłych. Stanowi istotny element planu zarządzania dziedzictwem kulturowym w administracyjnych granicach województwa małopolskiego. Celem działania samorządu województwa jest prowadzenie spójnej polityki oraz współdziałania jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli z instytucjami rządowymi, pozarządowymi, badawczymi, naukowymi, właścicielami i użytkownikami zabytków na rzecz ochrony i wykorzystania bogatych i unikatowych zasobów dziedzictwa kulturowego.

Misją Programu jest: „Przeszłość przyszłości – ambitne i wieloaspektowe wskazywanie wartości krajobrazu kulturowego, a także zintegrowanie działań na rzecz wzmocnienia systemu ochrony i opieki nad regionalnym dziedzictwem oraz świadomego wykorzystywania jego zasobów dla rozwoju regionu i poprawy jakości życia mieszkańców.”

Realizację misji oparto na dwóch strategicznych celach:

- zrównoważone wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego Małopolski dla rozwoju gospodarczego regionu i zapewnienia wysokiej jakości życia Małopolan,
- skuteczna ochrona regionalnej przestrzeni kulturowej i wartości kulturowych oraz funkcjonalne zarządzanie regionalną przestrzenią kulturową.

W ramach wyznaczonych celów określono priorytety i kierunki działań, które stanowią wytyczne dla prowadzonej polityki ochrony kulturowego dziedzictwa regionalnego jak również dla sprawowania właściwej opieki nad posiadanymi dobrami kulturowymi. Priorytety te to :

- zachowanie historycznej ciągłości i autentyczności regionalnego dziedzictwa kulturowego,
- zachowanie historycznej wielokulturowości regionu, tradycji i tożsamości regionalnej i lokalnej,
- aktywność społeczna i emocjonalne zaangażowanie w opiekę nad regionalnym i lokalnym dziedzictwem kulturowym,
- efektywne zarządzanie regionalnym dziedzictwem kulturowym,
- ekonomiczne zorientowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego.

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Małopolsce na lata 2014-2017 określa również zadania randze ponadlokalnej. Dotyczą one przede wszystkim: zabytków zagrożonych, wymagających prac ratunkowych, zabytków o znaczeniu regionalnym, posiadających duże znaczenie historyczne i artystyczne, obszarów zaproponowanych do objęcia ochroną prawną, a także zasobów dóbr kultury współczesnej w województwie małopolskim.

• **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego**

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego definiuje cele i kryteria organizacji struktury przestrzennej Małopolski. Głównym celem planu jest: „Harmonijne gospodarowanie przestrzenią jako podstawa dynamicznego i zrównoważonego rozwoju województwa.” Zgodnie z założeniami planu, dziedzictwo kulturowe ma stanowić trwały element regionalnego krajobrazu.

Cel strategiczny ma zostać osiągnięty przez: ochronę i rewaloryzację zasobów dziedzictwa kulturowego dla podniesienia poziomu wiedzy, świadomości historycznej oraz edukacji społeczeństwa, a także możliwości ich wykorzystania; wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla ochrony tożsamości regionalnej oraz promocji województwa i jego rozwoju gospodarczego jak również przez kształtowanie harmonijnego krajobrazu.

W ramach strategicznego celu wyznaczono następujące wskazania i kierunki działań:

- ochrona, utrzymanie i przywracanie zasobów dziedzictwa kulturowego,
- wykorzystanie i udostępnianie zasobów dziedzictwa kulturowego,
- zachowanie, ochrona i rewaloryzacja historycznych układów przestrzennych,

- zachowanie i ochrona krajobrazu kulturowego,
- zachowanie, ochrona i kształtowanie architektury regionalnej,
- zachowanie, ochrona i rewaloryzacja obiektów i zespołów o najwyższej randze i szczególnym znaczeniu dla kultury narodowej,
- zachowanie i ochrona niematerialnych wartości kulturowych, stanowiących o tożsamości regionu,
- podejmowanie działań organizacyjnych, badawczych i promocyjnych,
- integracja ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego.

• **Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nowotarskiego 2015-2022**

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nowotarskiego na lata 2015-2022 to podstawowe narzędzie wskazujące kierunki rozwoju powiatu. Wyznacza obszary odpowiedzialności politycznej władz wobec społeczności lokalnej. Strategia zawiera dziewięć programów rozwojowych, w których sprecyzowane są jej priorytety.

Do polityki lokalnej w zakresie dziedzictwa kulturowego odnosi się program dziewiąty „Nowotarski – warto być”. Ma on na celu podniesienie potencjału turystycznego powiatu nowotarskiego poprzez przedsięwzięcia związane z rozwojem: kultury i upowszechnianiem dziedzictwa kulturowego, infrastruktury turystycznej, produktów lokalnych oraz oferty turystycznej.

• **Program Opieki Nad Zabytkami Powiatu Nowotarskiego na lata 2013-2017**

Program Opieki Nad Zabytkami Powiatu Nowotarskiego na lata 2013-2017 jest dokumentem o charakterze strategicznym w zakresie podejmowania działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Do głównych zadań powiatu nowotarskiego w zakresie dziedzictwa kulturowego należy inicjowanie działań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami jak również zadania w zakresie organizacyjno-prawnym, dokumentacji i badań, finansowania oraz w zakresie remontowo-konserwatorskim.

Zgodnie z zaleceniami ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami powiatowy program opieki określa strategiczne cele. Wymienić tu należy:

- inwentaryzację i określenie stanu technicznego należących do powiatu,
- poprawę stanu technicznego zabytków własnych powiatu poprzez ich konserwację,
- poprawę skuteczności ochrony i opieki nad zasobem dziedzictwa kulturowego na terenie powiatu,
- inicjowanie działań w celu aktywnej ochrony wybranych obiektów reprezentujących tradycyjną drewnianą zabudowę wiejską,

- podnoszenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych,
- podnoszenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb promocji regionu,
- podnoszenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb turystycznych,
- podnoszenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb edukacyjnych,
- wspieranie przedsięwzięć sprzyjających wzrostowi środków finansowych na ochronę dziedzictwa kulturowego,
- zwiększenie aktywności mieszkańców powiatu w obszarze opieki nad zabytkami,
- ustanowienie społecznych opiekunów zabytków,
- objęcie ochroną obszarów szczególnie cennych pod względem kulturowym, krajobrazowym i przyrodniczym.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

5.1 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy

- **Strategia Rozwoju Gminy Krościenko nad Dunajcem na lata 2008-2020**

Strategia Rozwoju Gminy Krościenko Nad Dunajcem na lata 2008-2020 jest dokumentem odpowiadającym na potrzeby rozwojowe mieszkańców gminy. Zawiera długoterminowy program rozwoju, ujęty w sześć priorytetów:

- rozwój turystyki m.in. poprzez rozbudowę zaplecza turystycznego i kultywowanie tradycji regionalnych,
- tworzenie nowych miejsc pracy, głównie poprzez rozwój przedsiębiorczości,
- aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców – rozwój edukacji szkolnej i pozaszkolnej oraz rozwój oferty spędzania wolnego czasu,
- ochrona środowiska naturalnego m.in. poprzez wykorzystanie ekologicznych nośników energii,
- poprawa infrastruktury komunikacyjnej, głównie drogowej oraz infrastruktury technicznej i społecznej,
- restrukturyzacja rolnictwa i poprawa efektywności produkcji rolniczej poprzez jej specjalizację, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego.

Misja Gminy brzmi: „Pienińska gmina Krościenko nad Dunajcem miejscem, w którym chce się żyć i do którego chce się przyjechać”, realizowana jest poprzez trzy strategiczne cele. Do obszaru dziedzictwa kulturowego odnosi się cel III – Społeczeństwo nowej szansy, który osiągany jest poprzez takie zadania jak: zachowanie i ochrona tradycyjnego zróżnicowania krajobrazu wiejskiego, zachowanie, kultywowanie i promocja dorobku dziedzictwa

kulturowego gminy, wzmocnienie patriotyzmu lokalnego i pamięci historycznej, wspieranie działalności związków i stowarzyszeń regionalnych i twórczych, wspieranie rozwoju rzemiosła ludowego i artystycznego, ochrona i utrwalenie dziedzictwa materialnego, w tym zabytków nieruchomych i ruchomych, stworzenie katalogu zasobów, promocja w kraju i za granicą, eksponowanie walorów folkloru, kultury i tradycji ludowej.

• Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krościenko nad Dunajcem

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krościenko nad Dunajcem dotyczy najważniejszych aspektów rozwoju przestrzennego gminy.

Główny cel Studium to: „Pienińska Gmina Krościenko nad Dunajcem miejscem aktywnego całorocznego wypoczynku”. Jest on osiągany przez wszechstronny rozwój gminy Krościenko nad Dunajcem poprzez wykorzystanie miejscowych walorów krajobrazowo-kulturowych, bazy turystycznej oraz potencjału zintegrowanej społeczności gminy.

Studium zawiera ustalenia polityki przestrzennej dotyczące wyznaczonych stref i obszarów, które uznano za szczególnie ważne dla rozwoju przestrzennego gminy. Ze względu na zróżnicowanie gminy i specyficzne warunki wykonywania zadań polityki przestrzennej wyznaczono następujące strefy:

- Strefa I - „Osadnicza Krościenka”
- Strefa II - „Osadniczo-rolnicza”
- Strefa III - „Pienińskiego Parku Narodowego”
- Strefa IV - „Leśna Popradzkiego Parku Krajobrazowego”
- Strefa V - „Leśna Pasma Lubania”

Do działań w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami odnosi się rozdział „Polityka w zakresie ochrony wartości przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego.” Realizacja polityki ochrony dziedzictwa kulturowego związana jest w znacznej mierze z wypełnieniem zaleceń konserwatorskich i dotyczy następujących zadań:

- w strefie ochrony konserwatorskiej w Krościenku – ochrona poszczególnych obiektów i zespołów zabytków wraz z ich otoczeniem przed zmianami, które mogą spowodować degradację ich wartości historycznych i architektonicznych,
- w strefie ochrony zabytkowej zabudowy pensjonatowej na Zawodziu w Krościenku – ochrona zespołu zabudowy wzdłuż ul. Zdrojowej wraz z ciągiem zabudowań stodoł na zapleczu budynków, przed przekształceniami powodującymi obniżenie wartości kulturowej tego zespołu zabudowy,
- w strefie ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego w Grywałdzie – ochrona zespołu tradycyjnej zabudowy wiejskiej oraz kościoła w centrum wsi przed dopuszczeniem

do takich przekształceń w zabudowie i w przestrzeni, które mogą spowodować wyraźne obniżenie wartości kulturowych w otoczeniu zabytków,

- w zakresie ochrony archeologicznej - ochrona stanowiska i obszaru archeologicznego Zamek Pieniński przez wykluczenie użytkowania terenu polegającego na działaniach niszczących, wykluczeniu wszelkich przekształceń w obszarze archeologicznym.

- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krościenko nad Dunajcem**

Gmina Krościenko nad Dunajcem posiada miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla większości sołectw, uchwalone przez Radę Gminy.

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Grywałd – Krośnica 1”

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Zawodzie I”

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Biały Potok”

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Hałuszowa”

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Łąkcica”

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Tylka”

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Grywałd – Krośnica 2”

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Toporzysko”

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Tylka II”

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Zawodzie II”

W planach tych ujęte są zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Zaliczyć można do nich działania takie jak:

- wskazanie na planach obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru oraz gminnej ewidencji zabytków,
- tworzenie stref ochrony konserwatorskiej oraz stref pośredniej ochrony konserwatorskiej,
- uzgadnianie wszelkich prac budowlanych (rozbiórka, modernizacja, przebudowa, rozbudowa, budowa nowych obiektów) z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- kształtowanie formy architektonicznej obiektów,
- utrzymanie obiektów z zachowaniem ich substancji i detali architektonicznych,
- zagospodarowanie działki, na której znajduje się obiekt zabytkowy w sposób zapewniający jego ekspozycję,
- ochrona układów urbanistycznych, nawiązanie do tradycji miejsca, zachowanie linii zabudowy oraz sposoby usytuowania obiektów,
- zakaz umieszczania na działce, na której znajduje się obiekt zabytkowy, wolnostojących nośników reklamowych.

- **Plan Ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego**

Plan Ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego zawiera program działań ochronnych dla: przyrody nieożywionej, ekosystemów leśnych, lądowych ekosystemów nieleśnych, ekosystemów wodnych, gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk, gatunków zwierząt i ich siedlisk, siedlisk przyrodniczych, krajobrazu, wartości kulturowych oraz obszaru Natura 2000 Pieniny.

Celem ochrony jest: „Zachowanie unikatowego w skali Polski i Europy krajobrazu górskiego z jego naturalną różnorodnością biologiczną, pozostającą w związku z naturalnymi procesami przyrodniczymi i strukturami geologicznymi, geomorfologicznymi, hydrologicznymi i glebowymi z mechanizmami funkcjonowania ekosystemów oraz z historią przemian fauny i flory. Celem równorzędnym jest zachowanie wartości kulturowych, w tym krajobrazu kulturowego, walorów krajobrazowych oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.”

Działania w obszarze wartości kulturowych polegają na zachowaniu, uwidocznieniu i przywróceniu elementów dziedzictwa wraz z otoczeniem, w szczególności istniejących form kulturowych, miejsc upamiętniających wydarzenia historyczne, zróżnicowania kulturowego oraz kształtowania kulturowego rozwoju regionu.

5.2 Charakterystyka zasobów oraz analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy

Krościenko nad Dunajcem położone jest w malowniczej kotlinie górskiej na wysokości ok. 420-500 m.n.p.m pomiędzy pasmami gór: Pienin, Gorców i Beskidu Sądeckiego u brzegu rzeki Dunajec i potoku Krośnica. Dolinami tymi, wykorzystywanymi jako trakty komunikacyjne, co najmniej od średniowiecza, biegnie obecnie droga krajowa 969 Nowy Sącz - Krościenko n.D- Nowy Targ.

To dogodne położenie wyznacza miejscowości rolę bazy wypadowej dla turystów zwiedzających otaczające pasma górskie, szczególnie Pieniny, w czasie 1-2 dniowych wycieczek. Pobliskie tereny zaliczane są do najciekawszych i najpiękniejszych zakątków Polski. Osobliwością krajobrazową na międzynarodową skalę jest przełom Dunajca. W sposób niepowtarzalny łączą się tutaj elementy przyrodnicze, kulturowe oraz ślady ciekawej historii.

Krościenko n.D. otrzymało prawa miejskie od Kazimierza Wielkiego. Zostały one nadane aktem lokacyjnym z 1348 roku. Z tego okresu zachował się układ urbanistyczny z rynkiem i kościołem. W kościele znajdują się między innymi interesujące freski z XIV, XV, XVI wieku. O dawnym wyglądzie miasteczka świadczą cztery ponad stuletnie domy zachowane

w południowej pierzei rynku. W Grywałdzie w pięknym otoczeniu znajduje się kościół drewniany z XIV-XV nazywany "bratem kościoła z Dębna".

Od 1963 roku Krościenko n.D. stanowi centrum Ruchu Światło-Życie; zjeżdżają tu corocznie liczni uczestnicy oaz z całej Polski i spoza jej granic.

Cennym składnikiem środowiska przyrodniczego są źródła mineralne, znajdujące się na Zawodziu tj. na prawym brzegu rzeki Dunajec. Źródła "Stefan", "Michalina", "Maria", "Dzikie" są to szczawy alkaliczno-słone. Niezwykła skuteczność tych wód sprawdza się przy wspomaganiu leczenia schorzeń dróg oddechowych i płuc, nieżytów narządów trawienia, skraca rekonwalescencje.

Na turystów i wczasowiczów oczekuje wiele miejsc w domach wczasowych i kwaterach prywatnych oraz w gospodarstwach agroturystycznych. Funkcjonuje również pole namiotowe, położone na cyplu - na prawym brzegu Dunajca w odległości ok. 1200m od Centrum.

5.3 Zabytki objęte prawnymi formami ochrony

Zgodnie z zapisami Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami formami ochrony zabytków są: wpis do rejestru zabytków, uznanie za pomnik historii, utworzenie parku kulturowego oraz ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowych lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Na terenie gminy Krościenko n.D. znajdują się następujące obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków:

- Grywałd – Kościół drewniany p.w. Św. Marcina, A-54 z 19.11.1968 [A-837/M],
- Krościenko n.D. – Kościół p.w. Wszystkich Świętych, otoczenie, drzewostan, ogrodzenie, A-297 z 30.08.1971 [A-893/M],
- Krościenko n.D. – Zespół plebański: stodoła ul. Lubań 1, A-371 z 21.05.1984 [A-874/M],
- Krościenko n.D. – Zamek Pieniny: zamek, zabudowa mieszkalna, budynek cysterny, grotta Świętej Kingi, A-7/M z 18.04.2003,
- Krościenko n.D. – Stara poczta ul. Jagiellońska 68, A-626 z 17.07.1991 [A-877/M],
- Krościenko n.D. - Dom Rynek 13, A-365 z 21.05.1984 [A-880/M],
- Krościenko n.D. - Dom Rynek 24, A-366 z 21.05.1984 [A-881/M],
- Krościenko n.D. - Dom Rynek 25, A-367 z 21.05.1984 [A-882/M],

- Krościenko n.D. - Dom Rynek 26, A-368 z 21.05.1984 [A-883/M],
- Krościenko n.D. - Dom Rynek 27, A-369 z 21.05.1984 [A-884/M],
- Krościenko n.D. - Dom ul. Zdrojowa 68, A-352 z 30.12.1998 [A-878/M].

5.4 Zabytki w gminnej ewidencji zabytków

Zgodnie z Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków nieruchomości spoczywa na Wójcie gminy. Gminna ewidencja ma formę zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości. Ewidencją zostały objęte zespoły i obiekty o istotnych lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych.

Na terenie gminy Krościenko n.D. znajdują się następujące obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków:

L.p.	Sołectwo	Obiekt	Ulica	Nr
		Grywałd		
1.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Dworska	21
2.	Grywałd	kościół	ul. Kościelna	-
3.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Lipowa	19
4.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Lipowa	35
5.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Lubań	8
6.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Lubań	9
7.	Grywałd	stajnia	ul. Lubań	66
8.	Grywałd	gospodarczy	ul. Lubań	66
9.	Grywałd	kapliczka św. Marcina	ul. Pienińska	-
10.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Pienińska	21
11.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Podzagonie	1
12.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Rieczna	7
13.	Grywałd	gospodarczy	ul. Rieczna	7
14.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Rieczna	11
15.	Grywałd	dom mieszkalny	ul. Szkolna	2
16.	Grywałd	kapliczka	ul. Wybraństwo	-
17.	Grywałd	kapliczka	ul. Żarnowiecka	-
		Hałuszowa		
1.	Hałuszowa	kapliczka	Hałuszowa	-
2.	Hałuszowa	kapliczka	Hałuszowa (k/16)	-
3.	Hałuszowa	dom mieszkalny	Hałuszowa	4
4.	Hałuszowa	dom mieszkalny	Hałuszowa	5
5.	Hałuszowa	dom mieszkalny	Hałuszowa	14
6.	Hałuszowa	dom mieszkalny	Hałuszowa	24
7.	Hałuszowa	dom mieszkalny	Hałuszowa	33
8.	Hałuszowa	dom mieszkalny	Hałuszowa	37
		Kąty - Niwki		
1.	Kąty-Niwki	kapliczka	ul. Kąty	-
		Krościenko - Centrum		

1.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Flisaków Pieniń.	16
2.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. F. Blachnickiego	8
3.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. F. Blachnickiego	11
4.	K-ko Centrum	kapliczka św. Antoniego	ul. Jagiellońska	-
5.	K-ko Centrum	szkoła zawodowa	ul. Jagiellońska	4
6.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	6
7.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	10
8.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	12/14
9.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	15
10.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	16/18
11.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	19
12.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	23
13.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	28
14.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	32
15.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	33
16.	K-ko Centrum	sklep	ul. Jagiellońska	35
17.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	50
18.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	52
19.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	57
20.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	62
21.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	65
22.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	68
23.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	76
24.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	100
25.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Jagiellońska	101
26.	K-ko Centrum	usługowy	ul. K. Wielkiego	2
27.	K-ko Centrum	kaplica Przem. Pańskiego	ul. Kingi	-
28.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kingi	4
29.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kingi	8
30.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kingi	24
31.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kingi	26
32.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kingi	32
33.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kingi	50
34.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kingi	51
35.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kingi	80
36.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kingi	102
37.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kościuszki	14
38.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kościuszki	16
39.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kościuszki	18
40.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kościuszki	20
41.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Kościuszki	24
42.	K-ko Centrum	gospodarczy	ul. Lubań	-
43.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	7
44.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	10
45.	K-ko Centrum	kościół	ul. Rynek	-
46.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Rynek	13
47.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Rynek	16
48.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Rynek	18
49.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Rynek	24
50.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Rynek	25
51.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Rynek	26
52.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Rynek	27
53.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Rynek	29
54.	K-ko Centrum	dom mieszkalny	ul. Rynek	30

55.	K-ko Centrum	plebania (była)	ul. Rynek	32
56.	K-ko Centrum	ratusz	ul. Rynek	35
57.	K-ko Centrum	kaplica św. Rocha	ul. Trzech Koron	-
58.	K-ko Centrum	kapliczka św. Kingi	droga do Krasu	-
59.	K-ko Centrum	Ruiny Zamku Pienińsk.	Góra Zamkowa	-
		Krościenko - Zawodzie		
1.	K-ko Zawodzie	most	ul. Kozłeczyzna	-
2.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Kozłeczyzna	2
3.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Kozłeczyzna	4
4.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Polna	1
5.	K-ko Zawodzie	kaplica Oblicza P. Jezusa	ul. Zdrojowa	-
6.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	9
7.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	13
8.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	16
9.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	18
10.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	22
11.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	25
12.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	27
13.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	28
14.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	29
15.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	31
16.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	36
17.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	41
18.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	42
19.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	44
20.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	46
21.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	48
22.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	50
23.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	50
24.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	52
25.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	52
26.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	54
27.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	56
28.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	56
29.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	58
30.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	58
31.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	60
32.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	62
33.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	62
34.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	64
35.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	64/66
36.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	68
37.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	70
38.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	74
39.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	74 a
40.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	76
41.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	78
42.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	78
43.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	80
44.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	84
45.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	86
46.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	88
47.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	88
48.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	92

49.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	94
50.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	96
51.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	96
52.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	98
53.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	98
54.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	100/102
55.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	104
56.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	106/108
57.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	108
58.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	110
59.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	110
60.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	112
61.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	114
62.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	118
63.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	120
64.	K-ko Zawodzie	gospodarczy	ul. Zdrojowa	120/122
65.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	122
66.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	126
67.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	130
68.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	132
69.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	134
70.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	136
71.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	138
72.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	142
73.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	146
74.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	148
75.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	150
76.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	156
77.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	158
78.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	160
79.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	164
80.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	166
81.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	168
82.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	172
83.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	176
84.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	176a
85.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	178
86.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	180
87.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	182
88.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	186
89.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	188
90.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	190
91.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	191
92.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	192
93.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	194
94.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	196
95.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	200
96.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	202
97.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	204
98.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Zdrojowa	206
99.	K-ko Zawodzie	dom mieszkalny	ul. Źródłana	6
		Krośnica		
1.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Nowotarska	3
2.	Krośnica	gospodarczy	ul. Nowotarska	3

3.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Nowotarska	5
4.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Nowotarska	18
5.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Nowotarska	32
6.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Nowotarska	60
7.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Nowotarska	66
8.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Nowotarska	70
9.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Nowotarska	72
10.	Krośnica	gospodarczy	ul. Nowotarska	77
11.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Nowotarska	86
12.	Krośnica	kapliczka	ul. Ojca Leona (k/24)	-
13.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	7
14.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	19
15.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	24
16.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	29
17.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	35
18.	Krośnica	gospodarczy	ul. Ojca Leona	35
19.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	47
20.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	48
21.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	80
22.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	82
23.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	116
24.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	136
25.	Krośnica	gospodarczy	ul. Ojca Leona	146
26.	Krośnica	dom mieszkalny	ul. Ojca Leona	158
27.	Krośnica	kapliczka św. Rozalii	ul. Trakt Królewski	-
Tylka – Biały Potok				
1.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	7
2.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	10
3.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	11
4.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	12
5.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	15
6.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	16
7.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	20
8.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	22
9.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	24
10.	Tylka-B. Potok	dom mieszkalny	ul. Biały Potok	26

5.5 Zabytki o największym znaczeniu dla gminy

Do najwartościowszych zabytków znajdujących się na terenie gminy Krościenko nad Dunajcem należą w szczególności wszystkie zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa małopolskiego.

Na szczególną uwagę zasługuje kościół Św. Marcina w Grywałdzie, który pochodzi z 2 poł. XV w. Jest to kościół drewniany z szeroko posadowioną wieżą, o silnie zwężających się ku górze ścianach. Charakterystyczna dla tego typu kościołów jest również wydłużona nadwieszona izbica. W prezbiterium i w nawie zachowała się polichromia z 1618 roku.

W głównym ołtarzu znajduje się interesujący późnogotycki tryptyk z pocz. XVI w. przedstawiający patrona świątyni.

Kolejnym obiektem godnym uwagi jest kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Krościenku nad Dunajcem. Budowla powstała prawdopodobnie około 1350 roku. Z tego też okresu pochodzi prezbiterium, na ścianach którego znajdują się cenne polichromie ukazujące życie św. Barbary. Obecny kształt nawy natomiast datowany jest na XVI w. Od zachodu w późniejszym okresie dobudowano kwadratową, masywną wieżę z barokowym hełmem. W kruchcie znajdują się cztery tablice epitafijne poświęcone pamięci obywateli Krościenka n.D. Wnętrze świątyni zdobione jest wieloma pięknymi i cennymi obrazami, rzeźbami oraz zabytkową chrzcielnicą.

Duże znaczenie dla gminy ma Zamek Pieniny usytuowany na Górze Zamkowej (779 m n.p.m.). Są to ruiny najwyższej położonej warowni w Polsce, zbudowane prawdopodobnie w latach 1257-1287. Do zamku można się było dostać wąskim przesmykiem od strony Masywu Trzech Koron - z pozostałych stron budowlę otaczały strome zbocza skalne. Pod bramą wejściową do zamku znajdowały się piwnice, a tuż za nią wykuto w skale cysterne, w której gromadzono wodę z niewielkiego źródła. Zamek Pieniny jest od wielu lat jedną z największych atrakcji turystycznych.

Poza zabytkami wpisanymi do rejestru, warte uwagi są również obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Wymienić tu należy zwłaszcza kapliczki znajdujące się na terenie gminy. Na obrzeżach Krościenka n.D. oraz w okolicznych miejscowościach rozsiane są liczne, malownicze kapliczki. Większość z nich wznoszono jako wota dziękczynne, zwłaszcza po epidemii dżumy i cholery.

6. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń

Wśród obiektów zabytkowych na terenie gminy w najlepszym stanie znajdują się obiekty sakralne. Zarówno w kościele pod wezwaniem Św. Marcina w Grywałdzie jak i w kościele pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Krościenku n.D. wykonano renowację zewnętrzną oraz pełną konserwację głównego ołtarza.

W dobrym stanie znajdują się również budynki mieszkalne pochodzące z XIX w. znajdujące się przy ul. Rynek w Krościenku n.D., kilka kapliczek z terenu gminy oraz wiele budynków mieszkalnych.

W gorszym stanie znajdują się zabudowania gospodarcze. Wynika to z braku bieżącego remontu oraz braku użytkowników.

Analiza szans i zagrożeń wynikających z oceny stanu dziedzictwa kulturowego i uwarunkowań jego ochrony w gminie Krościenko n.D. przedstawia się następująco:

- uwzględnienie ochrony dziedzictwa kulturowego w planowaniu przestrzennym,
- walory krajobrazowe i przestrzenne gminy,
- tradycje gminy jako miejscowości letniskowej,
- potencjał turystyczno-rekreacyjny: ścieżki pieszo-rowerowe, szlaki piesze, elementy infrastruktury turystycznej oraz baza usług turystycznych.

Słabe strony:

- zły stan zachowania obiektów wynikający z małych możliwości uzyskania środków finansowych na remont przez właścicieli obiektów,
- ubytek zabytków nieruchomych na skutek zniszczenia czy wyburzenia,
- brak inwestorów zewnętrznych zainteresowanych rewitalizacją istniejących obiektów zabytkowych,
- niedostateczna edukacja o wartościach dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców,
- niewystarczające dofinansowanie do projektów dotyczących remontów, konserwacji zabytków, w tym dla prywatnych właścicieli,
- niska wiedza lub jej brak na temat prawnych zobowiązań właścicieli do należytego utrzymania obiektów zabytkowych,
- zanikanie tradycyjnej sztuki i form budowlanych.

Szanse:

- podtrzymywanie obrzędów i tradycji ludowych,
- rozwój sztuki ludowej opartej na tradycji, ochrona ginących zawodów,
- rozwój turystyki kulturowej,
- wykorzystanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego jako ważnego elementu promocji gminy,
- rozszerzenie współpracy międzyregionalnej w zakresie ochrony dziedzictwa,
- wzrost dotacji na prace z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami,
- aktywny udział stowarzyszeń i instytucji kultury w podtrzymywaniu lokalnego dziedzictwa.

Zagrożenia:

- postępująca degradacja obiektów zabytkowych w skutek nadmiernej eksploatacji,
- dewastacje, kradzieże, podpalenia,
- ekspansja inwestycyjna w układy wsi,
- brak odpowiednich przepisów pobudzających sponsorowanie kultury i ochrony zabytków,

- traktowanie konieczności ochrony dziedzictwa kulturowego jako ograniczenia swobody dysponowania własnością prywatną i publiczną.

7. Założenia programowe. Priorytety, kierunki działań i zadania

Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Krościenko nad Dunajcem wskazuje priorytety oraz kierunki działań wynikające z przeprowadzonej oceny stanu dziedzictwa kulturowego. W toku analizy określono następujące priorytety gminnego programu:

- **Priorytet I** - Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Działania dla tego priorytetu polegają na zahamowaniu procesu degradacji zabytków i doprowadzeniu do poprawy stanu ich zachowania. Służą temu starania o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków, pomoc właścicielom obiektów zabytkowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na odnowę obiektów zabytkowych oraz prowadzenie edukacji wśród mieszkańców na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.

- **Priorytet II** – Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

Kierunek działań dla tego priorytetu to zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego, uzyskiwana poprzez opracowane miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla pozostałej części sołectw, konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Kolejnym kierunkiem działania jest aktualizacja i uzupełnienie gminnej ewidencji zabytków, osiągana przez aktualną inwentaryzację zasobów zabytkowych gminy oraz monitoring stanu zachowania i sposobu wykorzystania zabytków.

- **Priorytet III** – Promocja i popularyzacja dziedzictwa kulturowego gminy.

W tym priorytecie podstawowym kierunkiem działania jest ułatwienie dostępu do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy. Cel ten jest osiągany poprzez udostępnienie gminnej ewidencji zabytków oraz Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Krościenko n.D. na lata 2015-2018 na stronie internetowej Urzędu Gminy, wykorzystanie walorów gminy oraz zasobów dziedzictwa kulturowego dla zwiększenia atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych i turystycznych.

8. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Zakłada się, że zadania określone w gminnym programie opieki nad zabytkami będą wykonywane za pomocą następujących instrumentów:

- prawnych – wynikających z przepisów ustawowych np. uchwalanie i aktualizowanie miejscowych planów zagospodarowanie przestrzennego, wykonywanie decyzji administracyjnych m.in. wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- finansowych – np. finansowanie w miarę możliwości budżetowych gminy prac konserwatorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych będących własnością gminy, aplikowanie o środki z funduszy marszałkowskich, wojewódzkich, ministerialnych i europejskich na zadania związane z opieką nad zabytkami i ochroną zabytków,
- koordynacji – między innymi przez realizację projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych strategiach oraz planach rozwoju lokalnego,
- społecznych – poprzez działania promocyjne, edukacyjne oraz współpracę z organizacjami społecznymi,
- kontrolnych – np. przez aktualizację gminnej ewidencji zabytków, monitoring stanu zachowania dziedzictwa kulturowego oraz monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

9. Zasady oceny realizacji gminnego programu nad zabytkami

Gminny program opieki nad zabytkami, po zaopiniowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zostanie przedstawiony w celu przyjęcia Radzie Gminy. Zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami program jest opracowywany na cztery lata. Wójt Gminy co dwa lata przygotowuje sprawozdanie z jego realizacji i przedstawia go Radzie Gminy. Sprawozdanie powinno określać poziom realizacji programu opieki nad zabytkami oraz efektywność wykonania planowanych zadań.

10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określa zasady finansowania zadań z zakresu opieki nad obiektami dziedzictwa kulturowego. Wynika z nich, że finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich oraz robót budowlanych zabytku spoczywa na osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do zabytku, na podstawie

aktu własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego.

Zadania związane z opieką nad zabytkami mogą być finansowane z następujących źródeł:

- z budżetu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków finansowych części budżetu państwa „Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego”,
- z budżetu wojewódzkiego konserwatora zabytków ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda,
- z budżetu Województwa Małopolskiego,
- z budżetu gminy,
- z funduszy europejskich.

11. Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków

Cele określone w Programie Opieki nad Zabytkami dla Gminy Krościenko nad Dunajcem na lata 2015-2018 będą osiągnane poprzez współdziałanie władz gminy z Ministerstwem Kultury, Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego, wojewódzkim konserwatorem zabytków, władzami kościelnymi oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Gmina Krościenko n.D. nie posiada zabytków wpisanych do rejestru, natomiast stan zachowania obiektów ujętych w gminnej ewidencji, wymaga remontów i konserwacji. W miarę posiadanych środków finansowych Gmina wykonuje najpilniejsze prace oraz czyni starania o pozyskanie dodatkowych środków na przeprowadzenie koniecznych remontów.